

Marta Szczepańska

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu

e-mail: marta.szczepanska@ue.poznan.pl

ZASADY DOTYCZĄCE ZAPEWNIENIA JAKOŚCI RAPORTU ZINTEGROWANEGO

PRINCIPLES FOR DEFINING INTEGRATED REPORT QUALITY

DOI: 10.15611/pn.2018.503.39

JEL Classification: M40, M41, M48

Streszczenie: Celem artykułu jest wskazanie zasad dotyczących zapewnienia jakości raportu zintegrowanego. Zaprezentowano w nim istotę i znaczenie raportu zintegrowanego, co stanowi podstawę dalszych dociekań autorki. Następnie badania skoncentrowano na atrybutach jakości informacji. Przedstawiono również zasady definiowania jakości raportu niefinansowego w świetle Wytycznych dotyczących raportowania G4. Zwieńczeniem procesu badawczego jest ukazanie roli rachunkowości w zapewnieniu jakości raportu zintegrowanego. W artykule wykorzystano metodę analizy opisowej, analizy porównawczej oraz elementy wnioskowania dedukcyjnego. Na podstawie przeprowadzonych badań stwierdzono, że szeroki zakres informacji – zarówno finansowych, jak i niefinansowych – prezentowanych w raporcie zintegrowanym wymaga uporządkowania zasad dotyczących zapewnienia jego jakości.

Słowa kluczowe: jakość informacji, sprawozdanie finansowe, raport ESG, raport zintegrowany.

Summary: The aim of this article is to identify the principles for defining integrated report quality. The article presents the essence and importance of integrated report, which is the starting point for further research. Then the article focuses on the qualitative attributes of information. The next part of the article presents the principles for defining non-financial report quality in the light of the GRI Sustainability Reporting Guidelines G4. The final part of the article discusses the role of the accounting system in defining integrated report quality. The article uses the method of descriptive analysis, comparative analysis and the elements of deductive reasoning. Based on the conducted studies, it was found that a wide range of financial and non-financial information presented in the integrated report required clarity on the principles for defining integrated report quality.

Keywords: quality of information, financial statement, ESG report, integrated report.

1. Wstęp

Podstawowym źródłem informacji o sytuacji majątkowej i finansowej, efektywności finansowej i przepływach pieniężnych jednostki jest sprawozdanie finansowe. W aktualnych uwarunkowaniach gospodarczych zwraca się coraz większą uwagę nie tylko na ekonomiczne, ale również społeczne i środowiskowe skutki prowadzonej przez przedsiębiorstwa działalności. W konsekwencji zyskuje na znaczeniu potrzeba równoważnego traktowania wszystkich trzech obszarów działalności przedsiębiorstw. Odpowiedzią na tę potrzebę jest rozwój raportowania zintegrowanego.

Niniejszy artykuł poświęcono kwestii zapewnienia jakości raportu zintegrowanego. Wybór tematu uzasadnia się następującą przesłanką. Zachowanie określonych cech jakościowych informacji decyduje o jej użyteczności. Problematyka zapewnienia jakości raportu zintegrowanego staje się coraz bardziej widoczna w praktyce gospodarczej. Łączenie raportów niefinansowych liczących zazwyczaj od 100 do ponad 300 stron z porównywalnie rozbudowanymi sprawozdaniami finansowymi powoduje, że powstałe raporty stają się nieczytelne [Szczepańska 2015].

Celem artykułu jest wskazanie zasad dotyczących zapewnienia jakości raportu zintegrowanego. Osiągnięcie celu wymaga przyjęcia następującej struktury rozważań:

- zaprezentowanie istoty i znaczenia raportu zintegrowanego;
- określenie atrybutów jakości informacji;
- przedstawienie zasad definiowania jakości raportu niefinansowego w świetle Wytycznych dotyczących raportowania G4;
- określenie roli rachunkowości w zapewnieniu jakości raportu zintegrowanego.

Do osiągnięcia celu niniejszego artykułu niezbędne było wykorzystanie adekwatnych metod badawczych. Zastosowano metodę analizy opisowej, analizy porównawczej oraz elementy wnioskowania dedukcyjnego. Wykorzystano następujące źródła badawcze: prace naukowe z zakresu teorii i praktyki rachunkowości, wybrane regulacje prawne i standardy rachunkowości, jak również publikacje organizacji zajmujących się kwestiami społecznej odpowiedzialności.

2. Istota i znaczenie raportu zintegrowanego

Zgodnie z Międzynarodowymi Ramami Raportowania Zintegrowanego (*IR Framework*) raport zintegrowany jest narzędziem komunikacji zwięźle przedstawiającym, w jaki sposób strategia organizacji, ład korporacyjny, wyniki i perspektywy, w kontekście otoczenia zewnętrznego, przyczyniają się do tworzenia wartości w krótkiej, średniej i długiej perspektywie czasowej [IIRC 2013, s. 7]. Analiza powyższej definicji pozwala stwierdzić, że istotą raportu zintegrowanego jest uwzględnienie wszystkich trzech obszarów funkcjonowania organizacji – ekonomicznego, społecznego i środowiskowego – w jednym, spójnym ujęciu.

Głównym celem raportu zintegrowanego jest wyjaśnienie dostawcom kapitału finansowego, jak organizacja tworzy wartość w czasie. Wartość organizacji nie jest

tworzona wyłącznie przez nią lub wewnątrz niej samodzielnie. Podlega wpływom otoczenia zewnętrznego, jest tworzona poprzez relacje z interesariuszami i zależy od różnych zasobów. W związku z powyższym celem raportu zintegrowanego jest przedstawienie [IIRC 2013, s. 10]:

- otoczenia zewnętrznego oddziałującego na organizację;
- zasobów i relacji wykorzystywanych oraz kształtowanych przez organizację;
- wzajemnych oddziaływań organizacji i otoczenia zewnętrznego oraz zasobów w procesie tworzenia wartości w czasie.

Zasadniczą korzyścią odnoszoną z raportowania zintegrowanego ma być myślenie zintegrowane prowadzące do scalenia procesu decyzyjnego i działań przyczyniających się do tworzenia wartości w czasie. Ponadto można zidentyfikować trzy klasy korzyści [Hoque 2017]. Po pierwsze, raportowanie zintegrowane otwiera drogę do osiągnięcia wewnętrznych korzyści takich jak: lepsze decyzje dotyczące alokacji zasobów, większe zaangażowanie inwestorów i pozostałych interesariuszy oraz niższe ryzyko utraty reputacji. Po drugie, przynosi zewnętrzne korzyści rynkowe wynikające z lepszego zaspokojenia potrzeb informacyjnych głównych inwestorów, którzy oczekują informacji z obszaru społecznej odpowiedzialności oraz zapewnienia, że jednostki przekazują rzetelne informacje niefinansowe. Po trzecie, korzyści dotyczą obszaru zarządzania ryzykiem i wynikają z gotowości do reakcji na szerokie spektrum globalnych regulacji, ram koncepcyjnych, standardów i wymogów giełd papierów wartościowych.

Rozwój raportowania zintegrowanego stwarza wiele możliwości badawczych. Typowe pytania badawcze dotyczą istotności i wiarygodności informacji prezentowanych w raportach zintegrowanych, wpływu raportowania zintegrowanego na funkcjonowanie rynku kapitałowego oraz wyzwań i potencjalnych korzyści związanych z wdrożeniem raportowania zintegrowanego w praktyce [Cheng i in. 2014]. Kwantyfikacja danych niefinansowych, standaryzacja informacji jakościowych, konieczność zapewnienia porównywalności i wiarygodności wyników prezentowanych w raporcie zintegrowanym to aktualne wyzwania zarówno dla praktyków, jak i teoretyków rachunkowości.

3. Atrybuty jakości informacji

W naukach o zarządzaniu podkreśla się, że informacje są inteligentnymi danymi, będącymi wynikiem konwersji surowych danych w produkt, który umożliwia kierownictwu jednostki podejmowanie odpowiednich działań [Churchill, Kriebel, Steadry 1965]. Informacje, aby były użyteczne w procesie decyzyjnym, muszą być prawidłowe, czyli odpowiedniej jakości. Pojęcie jakości informacji jest zazwyczaj rozumiane jako zespół pożądanых cech, które powinny spełniać informacje wykorzystywane w procesie decyzyjnym [Nadolna 2013].

Wielokryterialność podejść do jakości informacji sprawia, że jej atrybuty charakteryzują się zróżnicowanym poziomem abstrakcji. Co więcej, jest wysoce prawdopo-

dobne, że często odmienne nazewnictwo jest spowodowane stosowaniem synonimów. Kompleksowego przeglądu atrybutów jakości informacji dokonał M.J. Eppler [2006], przytaczając aż 70 typowych atrybutów. Następnie obszerna lista została znacznie skrócona ze względu na wiele wykrytych niespójności oraz małą użyteczność w praktyce. Ostatecznie określono 16 najistotniejszych atrybutów jakości informacji – tabela 1.

Tabela 1. Charakterystyka wybranych atrybutów jakości informacji

Lp.	Atrybut	Opis atrybutu jakości informacji
1	Kompletność	Czy zakres informacji jest adekwatny?
2	Dokładność	Czy informacja jest wystarczająco precyzyjna i zgodna z rzeczywistością?
3	Jasność	Czy informacja jest zrozumiała dla docelowych użytkowników?
4	Użyteczność	Czy informacja może być bezpośrednio wykorzystana?
5	Zwiężłość	Czy informacja jest na temat, pozbawiona zbędnych elementów?
6	Zgodność	Czy informacja jest wolna od sprzeczności lub zgodna z konwencją?
7	Aktualność	Czy informacja jest aktualna, nie jest przestarzała?
8	Poprawność	Czy informacja jest wolna od zniekształceń, stronniczości lub błędów?
9	Wygoda	Czy dostarczanie informacji odpowiada potrzebom i zwyczajom użytkowników?
10	Terminowość	Czy informacja jest przetwarzana i dostarczana szybko?
11	Identyfikowalność	Czy dane o pochodzeniu informacji są znane?
12	Interaktywność	Czy proces informacyjny może być dostosowany przez odbiorcę?
13	Dostępność	Czy istnieje ciągle i niezakłócony dostęp do informacji?
14	Bezpieczeństwo	Czy informacja jest chroniona przed utratą lub nieautoryzowanym dostępem?
15	Utrzymywalność	Czy wszystkie informacje mogą być organizowane i aktualizowane na bieżąco?
16	Szybkość	Czy infrastruktura może być dostosowywana do tempa pracy użytkownika?

Źródło: opracowanie własne na podstawie [Eppler 2006, s. 83-84].

Dla kompletności rozważań zawartych w niniejszym artykule istotne jest wskazanie cech jakościowych informacji finansowej. W ustawie o rachunkowości nie odniesiono się wprost do kwestii jakości informacji. Stwierdzono jedynie, że „jednostki obowiązane są stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy” [Ustawa z 29 września 1994 ze zm.].

Zdecydowanie więcej uwagi cechom jakościowym informacji finansowej poświęca IASB. W Założeniach koncepcyjnych sprawozdawczości finansowej (ZKSF) wyodrębniono [IASB 2010]:

1. Fundamentalne cechy jakościowe, obejmujące:

- przydatność;
- wierność odzwierciedlenia.

2. Dodatkowe cechy jakościowe wzmacniające użyteczność informacji finansowej, obejmujące:

- porównywalność;
- sprawdzalność;
- terminowość;
- zrozumiałość.

ZKSF zawierają szczegółową charakterystykę poszczególnych cech jakościowych użytecznej informacji finansowej, stąd ich charakterystyka została ograniczona do niezbędnego minimum.

Według ZKSF przydatna informacja finansowa może spowodować zmianę decyzji podejmowanych przez użytkowników. Jest to możliwe, jeśli informacja finansowa ma wartość prognostyczną, potwierdzającą lub obie jednocześnie. Cechą związaną z przydatnością jest istotność. Informacje finansowe, aby były użyteczne, muszą jednocześnie wiernie odzwierciedlać odpowiednie zjawiska, a nie tylko je przedstawiać. Wierność odzwierciedlenia wymaga, aby opis zjawiska charakteryzował się następującymi cechami: kompletnością, neutralnością oraz brakiem błędów.

Dodatkowe cechy jakościowe mają umożliwić określenie, który spośród dwóch sposobów prezentacji powinien być zastosowany, aby przedstawić dane zjawisko w sytuacji, gdy oba sposoby są uznawane za równie przydatne i wiernie odzwierciedlające. Dodatkowe cechy jakościowe należy maksymalizować w możliwym zakresie.

W świetle ZKSF cechy jakościowe użytecznej informacji finansowej znajdują zastosowanie w przypadku informacji prezentowanych w sprawozdaniach finansowych, jak również informacji finansowej dostarczanej w inny sposób.

4. Zasady definiowania jakości raportu niefinansowego w świetle Wytycznych dotyczących raportowania G4

Wytyczne *Global Reporting Initiative* (GRI) zajmują wiodącą pozycję w obszarze tworzenia standardów poświęconych kwestii raportowania informacji niefinansowych. Raporty publikowane, począwszy od 1 stycznia 2016 r., są sporządzane w na podstawie Wytycznych dotyczących raportowania G4. Wiele uwagi poświęcono w nich zasadom raportowania, uznając, że mają one fundamentalne znaczenie dla zapewnienia przejrzystości raportów zrównoważonego rozwoju. Zasady raportowania podzielono na dwie grupy: zasady definiowania jakości raportu i zasady definiowania treści raportu [GRI 2013b].

Zasady definiowania jakości raportu determinują wybory dotyczące jakości informacji prezentowanych w raporcie. Obejmują sześć zasad: wyważenie, porównywalność, dokładność, terminowość, przejrzystość i wiarygodność – tabela 2.

Wytyczne G4 szczegółowo odnoszą się do poszczególnych zasad, stąd ich opis zostanie w niniejszym artykule pominięty. Niemniej jednak warto zwrócić uwagę na kilka kwestii specyficznych dla informacji niefinansowej.

Tabela 2. Charakterystyka zasad definiowania jakości raportu według Wytycznych G4

Lp.	Zasada	Opis zasady definiowania jakości raportu
1	Wyważenie	Raport powinien odzwierciedlać zarówno pozytywne, jak i negatywne aspekty dokonań organizacji, aby umożliwić prawidłową ocenę całościowych wyników
2	Porównywalność	Organizacja powinna konsekwentnie dobierać, opracowywać i prezentować informacje. Raportowane informacje powinny być prezentowane w sposób umożliwiający interesariuszom analizę zmian wyników w czasie oraz w porównaniu z wynikami innych organizacji
3	Dokładność	Raportowane informacje powinny być wystarczająco dokładne i szczegółowe, aby interesariusze mogli ocenić wyniki organizacji
4	Terminowość	Organizacja powinna przygotowywać raporty regularnie, aby interesariusze mogli uzyskać w odpowiednim czasie potrzebne informacje
5	Przejrzystość	Organizacja powinna udostępniać informacje w sposób, który jest zrozumiały i przystępny dla interesariuszy korzystających z raportu
6	Wiarygodność	Organizacja powinna gromadzić, rejestrować, opracowywać, analizować oraz ujawniać informacje i procesy wykorzystywane podczas sporządzania raportu w sposób, który umożliwia ich sprawdzenie oraz zapewnia wysoką jakość i istotność prezentowanych informacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie [GRI 2013a, s. 13-16; GRI 2013b, s. 17-18].

W Podręczniku stosowania Wytycznych G4 [GRI 2013a, s. 13-16] podkreślono, że stosowanie zasady wyważenia wymaga, aby w raporcie wyraźnie odróżnić prezentowane fakty od ich interpretacji. Zwrócono uwagę, że cechy określające dokładność zależą od natury informacji oraz korzystającego z nich użytkownika. Dokładność informacji jakościowej zależy przede wszystkim od stopnia przejrzystości, szczegółowości i neutralności prezentacji, a dokładność informacji ilościowej jest uwarunkowana metodami wykorzystanymi do zebrania, przetworzenia i analizy danych. W odniesieniu do zasady przejrzystości zaznaczono, że w treści raportu należy unikać terminów technicznych, akronimów, żargonu i innych sformułowań, które mogłyby być nieznane interesariuszom.

Należy podkreślić, że w Wytycznych G4 wyraźnie rozróznilo zasady definiowania jakości raportu od zasad definiowania treści raportu, obejmujących cztery zasady: uwzględnianie interesariuszy, istotność, kontekst zrównoważonego rozwoju i kompletność.

5. Rola rachunkowości w zapewnieniu jakości raportu zintegrowanego

W raporcie zintegrowanym prezentuje się jednocześnie informacje finansowe i niefinansowe. Powstaje zasadnicze pytanie, czy atrybuty jakościowe informacji finansowej i niefinansowej powinno się rozpatrywać oddzielnie? J. Samelak [2013] jest zdania, że uzasadnione wydaje się oddzielne określenie atrybutów. W przypadku

informacji finansowej należy oczekiwać spełnienia atrybutów zgodnych z ZKSF. Natomiast w odniesieniu do informacji niefinansowej autor uznaje podejście zgodne z normą ISO 26000. Według normy informacje dotyczące kwestii odpowiedzialności społecznej powinny być: kompletne, zrozumiałe, elastyczne, dokładne, obiektywne, terminowe i dostępne [ISO 26000].

Zdaniem J. Samelaka [2013] zasady definiowania treści i jakości raportu według Wytocznych G4 powinny stanowić narzędzia realizacji atrybutów jakościowych informacji niefinansowej. Natomiast za narzędzia realizacji atrybutów jakościowych informacji finansowej należy uznać ogólne zasady sporządzania sprawozdania finansowego takie jak: rzetelnej prezentacji, kontynuacji działalności, memoriału, istotności i agregowania, ciągłości oraz niekompensowania.

Rozwiązanie proponowane przez J. Samelaka można określić jako zachowawcze i tymczasowe. Zasadność przyjęcia atrybutów jakościowych informacji niefinansowej zgodnie z normą ISO 26000 oraz jednocześnie zasad definiowania treści i jakości raportu według Wytocznych G4 jako narzędzi ich realizacji budzi wątpliwości. Przykładowo w przypadku proponowanego rozwiązania terminowość i dokładność są traktowane jednocześnie jako cecha jakościowa i zasada definiowania jakości. Z kolei porównywalność w kontekście informacji finansowej jest uznana jako cecha jakościowa, a w przypadku informacji niefinansowej jest zasadą. Ponadto zdefiniowanie sprawdzalności jako atrybutu jakościowego informacji finansowej jest tożsame z rozumieniem wiarygodności jako zasady definiowania jakości raportu niefinansowego. W konsekwencji atrybuty jakościowe informacji finansowej są w dużym zakresie zbieżne z zasadami definiowania jakości raportu niefinansowego.

Warto ponownie odwołać się do *IR Framework*, w których określono tzw. zasady przewodnie stanowiące podstawę przygotowania i prezentacji raportu zintegrowanego, warunkując treść raportu i sposób prezentacji informacji. Do zasad przewodnich należą [IIRC 2013, s. 17-23]:

- orientacja strategiczna i przyszłościowa;
- łączenie informacji;
- relacje z interesariuszami;
- istotność;
- zwięzłość;
- wiarygodność i kompletność;
- spójność i porównywalność.

Zasady przewodnie według *IR Framework* są w dużym zakresie zbieżne z Wytocznymi G4. W praktyce stosowanie zasad przysparza organizacjom wiele problemów. Przedsiębiorstwa często nie chcą zapewnić wyważenia informacji i mają problem z ukazaniem długoterminowej perspektywy, relacji z interesariuszami czy określeniem istotności prezentowanych kwestii [Stanek-Kowalczyk 2013]. W konsekwencji jakość raportowania w wielu przypadkach nie jest zadowalająca.

Z badań przeprowadzonych przez B. Bek-Gaik i B. Rymkiewiczza [2016] wynika, że treść raportów zintegrowanych publikowanych przez polskie spółki giełdowe

jest w przypadku większości elementów zgodna z *IR Framework*. Niemniej, oceniając jakość ujawnień, należy zwrócić uwagę, że wiele informacji jest prezentowanych lakonicznie, bez poparcia informacjami finansowymi i bez powiązania z wynikami działalności. Przykładowo model biznesu – będący jednym z kluczowych elementów raportu zintegrowanego – jest najslabiej zaprezentowanym elementem. W przypadku większości spółek (Bogdanka, KGHM Polska Miedź, Grupa Azoty, Comarch, Kernel Holding) nie użyto nawet określenia „model biznesu” [Bek-Gaik, Rymkiewicz 2016].

Patrząc z perspektywy paradygmatów R. Mattessicha – zarówno paradygmatu wyceny, zarządczo-powierniczego, jak i strategiczno-informacyjnego – można dostrzec istotną rolę systemu rachunkowości w zapewnieniu jakości raportu zintegrowanego. Rozwój i dostosowywanie systemu rachunkowości do potrzeb pomiaru kwestii zrównoważonego rozwoju – m.in. poprzez kalkulacje i analizy kosztów powstałych w związku z działalnością społecznie niepożądaną – może przyczynić się do zwiększenia przydatności informacji finansowych i niefinansowych oraz wierności odzwierciedlenia kwestii społecznych i środowiskowych w raportach zintegrowanych, przez to wzmocnić zaufanie interesariuszy do informacji w nich prezentowanych.

6. Zakończenie

Raport zintegrowany ma być narzędziem komunikacji, zwięźle przedstawiającym proces tworzenia wartości organizacji. Biorąc pod uwagę fakt, że poszczególne grupy interesariuszy mają różne potrzeby informacyjne i oczekiwania, niemożliwe jest opracowanie uniwersalnego i zamkniętego katalogu ujawnień. Elastyczność w kształtowaniu struktury raportu zintegrowanego wydaje się niezbędną. Szeroki zakres informacji – zarówno finansowych, jak i niefinansowych – prezentowanych w raporcie zintegrowanym wymaga zwrócenia szczególnej uwagi na zasady dotyczące zapewnienia jakości raportu.

W *IR Framework* określono tzw. zasady przewodnie stanowiące podstawę przygotowania i prezentacji raportu zintegrowanego. W toku dociekań ustalono, że zasady te są w dużym zakresie zbieżne z Wytycznymi G4. Praktyka gospodarcza pokazuje, że stosowanie tychże zasad przysparza organizacjom wiele problemów. J. Dymowski [2013] zwraca uwagę, że dotychczas publikowane raporty społeczne są zazwyczaj atrakcyjnie graficznie i estetycznie wydane, a mimo to mało kto je czyta, ponieważ są często po prostu zbyt obszerne. Co więcej, coraz bardziej stają się wizerunkowymi broszurami, będącymi listą dobrych uczynków przedsiębiorstwa. Oczywiście w standardach poświęconych kwestii raportowania informacji niefinansowych podkreśla się konieczność między innymi wyważenia informacji pozytywnych i negatywnych. Powstaje jednak pytanie, czy stanowi to wystarczające zabezpieczenie?

W niniejszym artykule wykazano, że zasady dotyczące zapewnienia jakości raportu zintegrowanego wymagają uporządkowania. Dążąc do zapewnienia wysokiej jakości informacji prezentowanych w raporcie zintegrowanym, należy skorzystać z doświadczeń rachunkowości, aby nie powielać błędów polegających na ujawnianiu zbyt wielu informacji nieistotnych, nieporównywalnych lub nieweryfikowalnych. Zdaniem autorki warto wykorzystać dorobek ZKSF i podkreślić w przypadku informacji niefinansowej znaczenie przydatności, w tym istotności, a także wierności odzwierciedlenia jako fundamentalnych cech jakościowych użytecznej informacji.

Literatura

- Bek-Gaik B., Rymkiewicz B., 2016, *Tendencje rozwoju sprawozdawczości zintegrowanej w praktyce polskich spółek giełdowych*, Finanse, Rynki Finansowe, Ubezpieczenia, nr 1(79), s. 767-783.
- Cheng M., Green W., Conradie P., Konishi N., Romi A., 2014, *The International Integrated Reporting Framework: Key issues and future research opportunities*, Journal of International Financial Management & Accounting, vol. 25, no. 1, s. 90-104.
- Churchill N.C., Kriebel C.H., Stedry A.C., 1965, *Proposed Research on Management Information Systems*, Management Sciences Research Report, no. 54, s. 1-18.
- Dymowski J., 2013, *Raporty społeczne a perspektywa inwestorów*, [w:] Ćwik N. (red.), *Wspólna odpowiedzialność. Rola raportowania społecznego*, Forum Odpowiedzialnego Biznesu, s. 49-53.
- Eppler M.J., 2006, *Managing Information Quality. Increasing the Value of Information in Knowledge-intensive Products and Processes*, Springer, Heidelberg.
- GRI, 2013a, *G4 Sustainability Reporting Guidelines. Implementation Manual*, Global Reporting Initiative, Amsterdam.
- GRI, 2013b, *G4 Sustainability Reporting Guidelines. Reporting Principles and Standard Disclosures*, Global Reporting Initiative, Amsterdam.
- Hoque M.E., 2017, *Why Company Should Adopt Integrated Reporting?*, International Journal of Economics and Financial Issues, vol. 7, no. 1, s. 241-248.
- IASB, 2010, *The Conceptual Framework for Financial Reporting*, IFRS Foundation, London.
- IIRC, 2013, *The International <IR> Framework*, International Integrated Reporting Council, London.
- ISO 26000 *Guidance on social responsibility*, 2012, International Organization for Standardization, Geneva.
- Materska K., 2015, *Rozwój koncepcji informacji i wiedzy jako zasobu organizacji*, [w:] Sosińska-Kalata B., Przystek-Samokow M. (red.), *Od informacji naukowej do technologii społeczeństwa informacyjnego*, Miscellanea Informatologica Varsoviensia, Wydawnictwo SBP, Warszawa, s. 199-216.
- Nadolna B., 2013, *Jakość informacji na potrzeby analizy decyzyjnej z wykorzystaniem kosztów relevantnych*, [w:] Kiziukiewicz T. (red.), *Problemy współczesnej rachunkowości*, t. 2, Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, nr 765, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin, s. 451-460.
- Samelak J., 2013, *Zintegrowanie sprawozdanie przedsiębiorstwa społecznie odpowiedzialnego*, Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, Poznań.
- Stanek-Kowalczyk A., 2013, *Raportowanie zintegrowane – nowy trend, stare wyzwania*, [w:] Ćwik N. (red.), *Wspólna odpowiedzialność. Rola raportowania społecznego*, Forum Odpowiedzialnego Biznesu, s. 43-48.
- Szczybańska M., 2015, *Istotność jako podstawowa zasada zintegrowanej sprawozdawczości przedsiębiorstwa społecznie odpowiedzialnego*, Studia Oeconomica Posnaniensia, nr 1, s. 178-190.
- Ustawa z 29 września 1994 r. o rachunkowości, Dz.U. z 2016 r. poz. 1047 ze zm.